

KONKORDATO KURUMUNA İLİŞKİN YAPILAN SON DÜZENLEMELER

Mustafa YAVUZ*

ÖZ

Temelde iflasın engellenmesini ve borçlunun borçlarının yeniden yapılandırılmasını amaçlayan konkordato, bir borçlunun, alacaklılarının belli bir çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden cebri bir anlaşmadır. Konkordatoya ilişkin hükümler 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yer almakta olup, 2018 yılında 7101 sayılı Kanunla bu müessese daha aktif ve uygulanabilir hale getirilmiştir. 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7327 sayılı Kanunla da, üç yıllık tatbik süreci dikkate alınmak suretiyle, uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi ve konkordatonun daha işlevsel hale getirilmesi amacıyla, İcra ve İflas Kanununda bazı düzenlemeler yapılmıştır. İşte bu çalışmada, 7327 sayılı Kanunla konkordatoya ilişkin yapılan son değişiklikler detaylı olarak incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Konkordato, mühlet, rehinli mal, iflas, 7327 sayılı Kanun, tasfiye.

1. GİRİŞ

Konkordato, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun (T.C. Yasalar, 19.06.1932) (İİK) yürürlüğe girdiği 1932 yılından beri hukukumuzda var olan bir kurumdur. Ancak, 2003 yılında iflasın ertelenmesi müessesesinin getirilmesiyle birlikte konkordato fiilen uygulanamaz hale gelmiştir. Hal böyle iken, iflasın ertelenmesinin işleyişinde alacaklıların herhangi bir şekilde söz sahibi olmaması, sürecin borçlu ve mahkeme arasında yürütülmesi ve bazı kişilerce sistemin kötüye kullanılması nedeniyle, 7101 sayılı **İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun** (T.C. Yasalar, 15.03.2018) ile iflasın ertelenmesi kurumu uygulamadan kaldırılmış, bunun yerine alacaklılar ile borçlunun bir müzakere sonrasında anlaşmaları ve bu anlaşmanın mahkemece tasdiki esasına dayanan ‘konkordato’ kurumu revize edilerek daha etkin ve aktif hale getirilmiştir.

* Gümrük ve Ticaret Uzmanı

Konkordato kurumu yeni haliyle üç yıldan fazla bir süredir ülkemizde uygulanmaktadır. Hali hazırda şirketlerin iflasının önünde, yeniden yapılandırılmalarına ilişkin tek mekanizma olarak konkordato bulunmaktadır. Ancak, bu süreç zarfında uygulamada bir takım sorunlar yaşanmış ve tatbika dair tereddütler hasıl olmuştur. Buradan hareketle, alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesinin azami derecede korunması ilkesi de esas alınmak suretiyle, hem söz konusu olumsuzlukların giderilmesi ve bazı belirsiz uygulamalara netlik kazandırılması, hem de konkordato kurumunun daha işlevsel hale getirilmesi amacıyla, 09.06.2021 tarihli ve 7327 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla (T.C. Yasalar, 19.06.1921) konkordatoya ilişkin İİK'nın bazı hükümlerinde önemli değişiklikler yapılmıştır.¹

İşte bu çalışmada, 7327 sayılı Kanunla konkordatoya ilişkin yapılan son düzenlemeler tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Ancak, konunun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından öncelikle konkordatoya ilişkin genel bilgi verilmiştir.

2. GENEL HATLARIYLA KONKORDATO

Dürüst borçluları muhtemel bir iflastan korumayı ve borçlunun borçlarının yeniden yapılandırılmasını amaçlayan konkordato, İİK'nın 285 ila 309/1 maddelerinde düzenlenmiştir. Uygulamada konkordato, vade konkordatosu ve tenzilat konkordatosu olarak ikiye ayrılmaktadır. Tenzilat konkordatosunda alacaklılar, borçluya karşı, alacaklarının belirli bir yüzdesini tahsil etmekten vazgeçmekte ve borçlu borçlarının konkordatoda kabul edilen kısmını (yüzdesini) ödemek suretiyle borçlarının tamamından kurtulmaktadır. Vade konkordatosunda ise borçlu borcunun tamamını ödemek için alacaklılarından bir vade istemekte veya borçlarını taksitlendirmektedir. Konkordato hakkında kısaca bilgi vermek gerekirse (Yavuz, 2019, 256);

Borçlarını, vadesi geldiği halde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talep edebilir. Ayrıca, iflas talebinde bulunabilecek her alacaklı da, gerekçeli bir dilekçeyle, borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir.

¹ İcra ve İflas Kanununun konkordatoya ilişkin hükümlerinde, 06.12.2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanunla da bazı değişiklikler yapılmıştır.

Konkordato talebi üzerine mahkeme, İİK’da belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhal geçici mühlet kararı verir ve borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır. Geçici mühlet üç ay olup, mahkeme geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir. Bu halde, geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez. Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması halinde borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir. Geçici ve kesin mühlet kararları, İİK’nın 288. maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde ilan olunur ve ilgili yerlere bildirilir. Mahkemece verilen geçici ve kesin mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. Borçlu da, mahkemece görevlendirilen konkordato komiserinin nezareti altında işlerine devam edebilir.

Öte yandan, konkordato talebi ile amaçlanan iyileşmenin, kesin mühletin sona ermesinden önce gerçekleştiğinin komiserin yazılı raporuyla mahkemeye bildirilmesi üzerine mahkemece resen, kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verilir. Bununla birlikte, iflasa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra İİK md. 292’deki durumların gerçekleşmesi halinde mahkeme kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflasına resen karar verir. İflas tabi olmayan borçlu bakımından ise kesin mühlet kaldırılarak konkordato talebi ret edilir.

Diğer taraftan, İİK md. 305’te öngörülen şartların gerçekleşmesi durumunda konkordato projesi mahkeme tarafından tasdik edilir. Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği belirtilir. Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelir ve bağlayıcı hale gelen konkordato, kural olarak konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir. Ancak, konkordato mahkeme tarafından tasdik edilmezse konkordato talebinin reddine ve ayrıca borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde borçlunun iflasına resen karar verilir.

3. 7327 SAYILI KANUNLA KONKORDATOYA İLİŞKİN YAPILAN DÜZENLEMELER

3.1. Geçici veya Kesin Konkordato Mühleti İçinde Belli Şartlara Bağlı Olarak Rehinli Malın Satılabilmesine İmkan Sağlanması

Mahkeme tarafından verilen geçici ve kesin mühletin; alacaklılar, sözleşmeler ve borçlu bakımından bir takım sonuçları bulunmaktadır. Bu sonuçlardan biri de rehinli alacaklara ilişkin olup, bu hususa dair İİK'nın 'Kesin mühletin rehinli alacaklılar bakımından sonuçları' başlıklı 295. maddesine göre, mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilmekte veya başlamış olan takiplere devam edilebilmekte, ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamamakta ve rehinli malın satışı gerçekleştirilememektedir.

Söz konusu düzenlemeye ilişkin olarak, 7327 sayılı Kanunun 3. maddesiyle de İİK'nın 295. maddesine, “*Şu kadar ki, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise 297 nci maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre satışına izin verilebilir. Satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin bedeli kadar ödeme yapılır.*” şeklinde ikinci fıkra eklenmiştir.

Anılan düzenlemeyle, maddenin mevcut halinde yer alan ve yukarıda yer verilen kuralın yanı sıra, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılmasının öngörülmemesi veya kıymetinin düşecek ya da muhafazasının masraflı olacak olması halinde bu malın satışına izin verilebilmesi ve bu satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin miktarı kadar ödeme yapılması kuralı getirilmiştir. Böylelikle, geçici veya kesin konkordato mühleti içinde, hükümde öngörülen şartların varlığı halinde rehinli malın satılabilmesine imkan sağlanmıştır.

Ancak, rehinli malın satışının, hükümde yer alan atıf dolayısıyla, İİK'nın 297. maddesinin ikinci fıkrasındaki usule göre yapılması gerekmektedir. Bu durumda, 7327 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen 297/2 madde uyarınca, mühlet kararı içinde rehinli malın satılabilmesine mahkemenin karar vermesi ve bu yönde bir karar vermeden önce konkordato komiserinin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatini alması zorunludur.

3.2. Mühlet İçinde Sözleşmelerin Devamının Esas Olduğunun ve Sözleşmeler Nedeniyle Borçlanılan Edimlerin Karşılıklı Olarak İfa Edileceğinin Hükme Bağlanması

Geçici ve kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları, İİK'nın 296. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan maddenin birinci fıkrasında, *“Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez.”* hükmü yer almaktayken, 7327 sayılı Kanunla anılan hükümdeki *“arz eden”* ibaresinden sonra gelmek üzere *“sözleşmelerin devamı esastır. Bu”* ibaresi eklenmiştir. Söz konusu değişiklik, modern iflas ve yeniden yapılandırma yaklaşımlarına uygun olarak sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin devamının esas olduğu açıkça vurgulanmıştır.

Bunun yanında, aynı amaç doğrultusunda olmak üzere, zikredilen birinci fıkranın sonuna, *“Bu fıkra kapsamında geçici ve kesin mühlet süresince devam eden sözleşmeler nedeniyle borçlanılan edimler karşılıklı olarak ifa edilir.”* cümlesi eklenmiştir. Böylece, her iki düzenlemeyle, konkordatonun başarıya ulaşabilmesi için hükümdeki nitelikleri haiz sözleşmelerin devam edeceği ilke olarak ortaya konulmuştur.

Öte yandan, İİK md. 296/2'de borçlunun, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebileceği hüküm altına alınmıştır. Hal böyle iken, 7327 sayılı Kanunla, bu fıkradaki *“engelleyen”* ibaresinden sonra gelmek üzere *“aşırı külfetli”* ibaresi eklenmiş ve cümlede yer alan *“onayıyla”* ibaresi *“izniyle”* şeklinde değiştirilmiştir. Bahsi geçen değişiklik, mahkemenin izniyle feshedilebilecek sözleşmelerin borçlunun tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen *“aşırı külfetli”* sözleşmeler olduğu açık şekilde hükme bağlanmış, ayrıca mahkemenin bu konuda vereceği kararın mahiyeti itibarıyla izin kararı olduğu hükümde açıklığa kavuşturulmuştur.

3.3. Mühlet Süresince Borçlu Tarafından Yapılamayacak İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi

İİK'nın "Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları" başlıklı 297. maddesine göre borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilmekte, ancak mühlet kararı verirken veya mühlet içinde mahkeme, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilmektedir.

Diğer taraftan, aynı maddenin ikinci fıkrasında, mühlet kararı ile borçlunun bazı işlemleri kanunen yasaklanmış bulunmaktadır. Fakat bu yasaklama mutlak bir yasaklama değildir. Zira borçlun fıkra da sayılan işlemleri mahkemenin izniyle yapabilmektedir. 7327 sayılı Kanunla da, söz konusu 297. maddenin ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiş olup, anılan fıkranın değişiklik sonrası mevcut hali, *"Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz; taşınmazını, işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden taşınırını ve işletmenin devamlı tesisatını devredemez ve takyit edemez. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatini almak zorundadır."* şeklinde olmuştur. Değişiklik kapsamında, borçlunun mümkün olduğu kadar verimli çalışması ve borçlarını ödeyebilme potansiyelini muhafaza etmesi amacıyla borçlunun izinle yapacağı işlemlere *"işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden taşınurların"* devri de eklenmiş, ayrıca fıkra da sayılan işlemlerin yapılmasına mahkemece izin verilmeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatinin alınmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Hükümün eski halinde ise mahkemenin bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü alması gerekmekte, ancak alacaklılar kurulunun muvafakatinin aranması şartı bulunmamaktaydı. Dolayısıyla, söz konusu işlemlerin yapılması, yalnızca mahkemenin takdir yetkisine bağlı olmaktan çıkarılmış olmaktadır.

3.4. Konkordato Süreci İflasla Sonuçlandığı Takdirde Adi Tasfiyenin Konkordato Komiserleri Tarafından Yerine Getirilebilmesi

İİK'nın 308. maddesi uyarınca, konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar vermekte ve bu karar aynı Kanunun 288. maddesine göre ilan edilerek ilgili yerlere bildirilmekte, borçlunun iflasa tabi

şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde ise mahkeme borçlunun iflasına resen karar vermektedir.

Bu sefer, 7327 sayılı Kanunun 6. maddesiyle, anılan maddeye ikinci fıkra olarak, *“Konkordato süreci iflâsla sonuçlandırıldığı takdirde, iflâs kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir. Bu hâlde iflâs idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılır.”* hükmü eklenmiştir.

Bilindiği üzere 2018 yılında 7101 sayılı Kanunla İİK'nın konkordato hükümlerinde yapılan değişikliklerle, tasdike ilişkin kararın verilmesine kadar geçici ve kesin mühlet müesseseleri kabul edilmiştir. Bu aşamalarda İİK'da verilen görevleri ifa edecek konkordato komiseri (komiserleri) atanmaktadır. Mezkûr Kanunun 297. maddesinin birinci fıkrasına göre de mahkeme, borçlunun komiserin nezareti altında işlerine devam edebileceğine, bazı işlemlerinin ancak komiserin izni ile yapılması durumunda geçerli olabileceğine veya komiserin işletmenin faaliyetini tek başına devam ettirmesine karar verebilmektedir. Dolayısıyla konkordato sürecinde, borçlunun komiserin denetimi altında olması nedeniyle alacaklıları ile aktif ve pasif tüm malvarlığı komiser tarafından bilinmektedir. İşte bu belirliliğin ve denetimin sağladığı bir imkân olarak konkordato talebinin ret ve iflas ile sonuçlanması halinde, söz konusu iflas tasfiyesinin taraf menfaatleri de gözetilmek suretiyle etkili bir şekilde yürütülerek sonuçlandırılabilmesi için bir yenilik olarak tasfiye usulüne mahkemece karar verilecektir. Bu kapsamda mahkemece adi tasfiyeye karar verilmesi halinde, borçlunun hukuki ve ekonomik durumunu en iyi bilen kişi olan komiserin (komiserlerin) iflas idaresine ait görev ve yetkileri kullanabilmesi, yani iflas idaresi oluşturulmadan komiserin bu tasfiyeyi sağlıklı bir şekilde sonuçlandırması imkânı getirilmektedir. Ancak mahkeme, tasfiyenin komiserler tarafından yapılmasının daha etkili, süratli ve tarafların menfaatine uygun olacağına kanaat getirdiği takdirde böyle bir karar verebilecektir (İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:2/3592, S. Sayısı:266). Bu yönde bir karar verilmediği takdirde tasfiye genel hükümlere göre yapılmaktadır.

3.5. Mühlet İçinde Komiserin İzniyle Akdedilmiş Borçlarla İlgili Hususların Yeniden Belirlenmesi

Konkordato tasdikinin hüküm ve sonuçları İİK'nın 308/c maddesinde düzenlenmiş olup, bu hüküm uyarınca konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelmekte ve bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburi olmaktadır.

Öte yandan, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların akıbetine ilişkin düzenleme anılan maddenin dördüncü fıkrasında yer almaktadır. Bahse konu fıkranın birinci cümlesinde “Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dâhil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta masa borcu sayılır.” hükmü yer almaktayken, 7327 sayılı Kanunla bu cümle “*Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dâhil olmak üzere geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir, temerrüt hâlinde mühlet sırasında dahi icra takibine konu edilebilir ve 206 ncı madde kapsamında rehinli alacaklardan hemen sonra, diğer bütün alacaklardan önce ödenir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta 248 inci madde kapsamında masa borcu sayılır.*” şeklinde değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklik uyarınca göre, konkordatoda geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş olan borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi olmayacak ve temerrüdün oluşması durumunda icra takibine konu edilebilecektir. Bu alacaklar, İİK'nın 206. maddesi kapsamında rehinli alacaklardan hemen sonra ve diğer bütün alacaklardan önce ödenecektir. Ayrıca, anılan alacaklar, konkordato talebinin iflasla sonuçlanması halinde iflas tasfiyesinde iflas alacaklılarından önce ödenmesi gereken masa borçları arasında yer alacak ve böylece muhtemel bir iflas durumunda alacağını tahsil edebilme bakımından önemli bir garantiye kavuşturulmuş olacaktır. Dolayısıyla, konkordato sürecinde borçlunun kredi bulabilmesi kolaylaştırılmış ve kredi vereceklerin hukuki durumları sağlamlaştırılmış olmaktadır. Hükümde bu konuya dair daha önce açık bir düzenleme bulunmadığından, uygulamada farklılıklar olabilmekteydi. Söz konusu maddeyle konu, esas itibariyle daha açık bir şekilde düzenlenmektedir.

4. 7327 SAYILI KANUNLA İCRA VE İFLAS KANUNUNDA YAPILAN DİĞER DEĞİŞİKLİKLER

4.1. İflas Memurlarının Niteliklerinin Artırılması

İİK'nın 223. maddesi uyarınca, iflas kapsamındaki tasfiye işlemleri, iflas idaresi tarafından yerine getirilmekte ve iflas idaresi üç kişiden oluşmaktadır. Toplanan alacaklıların yapacağı seçimde, bu sayının iki katı, bu konuda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip kişi aday gösterilmektedir. Söz konusu adaylardan dört adedi alacak tutarına göre ekseriyeti teşkil edenlerce, iki adedi ise alacaklılar sayısı itibariyle ekseriyeti teşkil edenlerce seçilmekte ve icra mahkemesine bildirilmektedir. İcra mahkemesi, iflas idaresini teşkil edecek üç kişiden ikisini alacak ekseriyetine sahip olanların gösterdiği dört aday, birini ise alacaklı ekseriyetinin gösterdiği iki aday arasından seçmektedir.

Konkordato komiserlerinde olduğu gibi iflas tasfiye sürecini yürütmekle görevli ve yetkili olan iflas idare memurlarının niteliklerinin artırılması ve böylece tasfiye sürecinin daha etkin ve hızlı bir şekilde tamamlanması amacıyla, 7327 sayılı Kanunla İİK'nın 223. maddesine yeni bir hüküm eklenmiş ve anılan hükümle, iflas idare memurlarının seçimi, nitelikleri, eğitimi ve denetimi ile ilgili düzenleme yapılmıştır. Bu çerçevede, iflas idare memurlarının, bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan iflas idare memurları listesinden seçilmesi, bu şekilde seçilen iflas idare memurlarından birinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir, birinin ise hukukçu olması zorunluluğu getirilmesi, listeye kayıt için Adalet Bakanlığı tarafından izin verilen kurumlardan alınacak eğitimin tamamlanmış olması şart koşulmuş, listede görevlendirilecek memurun bulunmaması halinde liste dışından görevlendirme yapılması ve bu durumun bölge kuruluna bildirilmesi öngörülmüştür.

Öte yandan, iflas idare memurunun eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada görev alması yasaklanmıştır. Böylece iflas idare memurlarının kendilerine verilen görevleri gerektiği gibi yapabilmeleri noktasında sıkıntı yaşamalarının, aşırı iş yükü altında kalarak kendilerine tevdi edilen görevle ilgilenememelerinin ve tasfiye sürecinin uzamasının önüne geçilmiş olmaktadır.

Bu arada ifade edelim ki, iflas idare memurlarının nitelikleri, denetimi, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacaklar ile uygulamaya ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenecektir.

Son olarak, yukarıda yer verilen düzenlemeye ilişkin olarak geçiş hükmü de öngörülmüş ve bu bağlamda 7327 sayılı Kanunla İKK'ya "223 üncü maddenin altıncı fıkrası uyarınca iflâs idare memurları listesi oluşturuluncaya kadar listeden görevlendirme usulü dikkate alınmaksızın iflâs idare memuru görevlendirilir. Bir kişinin eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada memur olarak görev alma yasağının takibi amacıyla, görevlendirilen iflâs idare memurları, icra mahkemesinin bağlı bulunduğu bölge adliye mahkemesi bilirkişilik bölge kuruluna bildirilir." şeklinde geçici 17. madde eklenmiştir.

4.2. Ticari ve Ekonomik Bütünlük Arz Eden ya da Bir Bütün Hâlinde Satıldığı Takdirde Daha Yüksek Gelir Elde Edileceği Anlaşılan İşletmelerin Bütün Olarak Satılacağına Açıkça Düzenlenmesi

İflas açıldığı zamanda müflisin haczi kabil bütün malları hangi yerde bulunursa bulunsun bir masa teşkil eder ve alacakların ödenmesine tahsis olunur. İKK'nın "Malların paraya çevrilmesi usulü" başlıklı 241. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre de masaya ait mallar iflas idaresi marifetiyle açık artırma yahut alacaklılar karar verirlerse pazarlık suretiyle satılmakta, üzerlerinde rehin hakkı bulunan eşya ise ancak rehin sahibi alacaklıların da muvafakati halinde pazarlık suretiyle satılabilmektedir.

Diğer taraftan, anılan maddeye 7101 sayılı Kanunla "Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve haklar bir bütün olarak paraya çevrilir." şeklinde üçüncü fıkra eklenmişti. Bu sefer, 7327 sayılı Kanunla, bahse konu fıkra, "*Ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve haklar ile bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmeler bir bütün olarak satılır. Satışta işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilir. Bu hâlde taşınmazın paraya çevrilmesi hükümleri uygulanır. Bir bütün olarak satış gerçekleşmezse mal ve haklar ayrı ayrı satılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.*" şeklinde değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklikle, hükmün önceki halinde yer alıp ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün hâlinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve hakların bir bütün halinde paraya çevrilmesine ilişkin olan imkanın yanı sıra bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmelerin de bir bütün olarak paraya çevrilmesine olanak tanınmıştır. Bir

bütün olarak yapılacak bu satışlarda ise işletmenin devamlılığı ve ekonomiye olan katkısı gözetilecektir. Esasen, 7101 sayılı Kanunla İİK'nın 210. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerle, masa hakkında faydalı olacağı anlaşılan müflise ait mağazaların, eşya depolarının, fabrikaların, imalathanelerin ve üretime yönelik yerler ile perakende satış dükkânlarının ve buna benzer yerlerin kapatılması yerine açık tutularak işletmenin devam ettirilmesi kuralı benimsenmiştir. Buna göre iflasın açılmasıyla iflas organları tarafından tasarruf yetkisi üstlenilerek idare edilen bu işletmeler, ilke olarak kapatılmamakta, iflas tasfiyesi kapsamında işletilecek ve faal vaziyette bir bütün olarak malvarlığıyla birlikte satılmaktadır. İşte değiştirilen hükümlerle, mezkûr kuralın daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi amacıyla fıkraya eklenen “bu mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmeler” ibaresiyle bu husus açıkça hükme bağlanmıştır. Böylece yapılan bu satışla sadece müflise ait işletmelerin mülkiyetinde değişiklik olmakta ve bu sayede işletmenin sürekliliği sağlanarak ekonomiye olan katkısı devam ettirilmektedir. Zira o işletmede sağlanan istihdamın ve ekonomik hayata verdiği katma değer korunabilmesi, ancak o işletmenin devamlılığının sağlanması ile mümkün olabilmektedir. Yapılacak cebri satışlarda da bu ilkenin benimsenmesiyle hem modern tasfiye hukuku prensiplerine uygunluk hem de belirtilen sosyal ve ekonomik amaç gerçekleştirilmiş olmaktadır (İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:2/3592, S. Sayısı:266).

5. SONUÇ

Mali durumu bozulmuş borçluları korumayı ve aynı zamanda alacaklıların da alacaklarını kısmen de olsa tahsil edebilmelerini sağlayan konkordato müessesesi, 7101 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmiştir. Ancak, uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesi ve konkordatonun daha işlevsel hale getirilmesi için 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7327 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun konkordatoya ilişkin bazı hükümlerinde değişiklik yapılmıştır. Bu çerçevede, anılan Kanunda yapılan değişikliklerle;

- Geçici veya kesin konkordato mühleti içinde rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise İİK'daki usule göre

satılabilmesine imkan sağlanmış ve satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin bedeli kadar ödeme yapılmış öngörülmüş,

- Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin devamının esas olduğu ve mühlet süresince devam eden sözleşmeler nedeniyle borçlanılan edimlerin karşılıklı olarak ifa edilmesi açıkça hüküm altına alınmış,

- Mühlet sürecince borçlunun izinle yapacağı işlemlere ‘işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden taşınırların’ devri de eklenmiş, ayrıca ilgili hükümde belirtilen işlemlerin yapılmasına mahkemece izin verilmeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatinin alınması zorunlu hale getirilmiş,

- Konkordato süreci iflasla sonuçlandığı takdirde, iflas kararını veren mahkemenin tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesi hususunda karar vermesine ve bu durumda iflas idaresine ait görev ve yetkilerin komiserler tarafından kullanılmasına imkan sağlanmış,

- Konkordatoda geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş olan borçların, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi olmaması ve temerrüdün oluşması durumunda icra takibine konu edilebilmesi, bu alacakların rehinli alacaklardan hemen sonra ve diğer bütün alacaklardan önce ödenmesi, ayrıca konkordato talebinin iflasla sonuçlanması halinde iflas tasfiyesinde iflas alacaklılarından önce ödenmesi gereken masa borçları arasında yer alması hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, konkordatoya ilişkin söz konusu düzenlemelerden ayrı olarak, niteliklerinin artırılması amacıyla iflas idare memuru olarak seçileceklerin yönetmelikte belirlenen eğitimi alması ve birliktelik bölge kurulları tarafından oluşturulan listeye kayıtlı olması zorunluluğu getirilmiş, üç iflas idare memurundan birinin YMM veya SMMM, birinin ise hukukçu olması şarta bağlanmış; ayrıca iflas aşaması bakımından ticari ve ekonomik bütünlük arz eden ya da bir bütün halinde satıldığı takdirde daha yüksek gelir elde edileceği anlaşılan mal ve hakları bünyesinde bulunduran işletmelerin bir bütün olarak satılacağı açıkça düzenlenmiştir.

KAYNAKÇA

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu. (1932, 19 Haziran). Resmi Gazete (Sayı: 2128).

7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2018, 15 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 30361).

7327 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (2021, 19 Haziran). Ankara: Resmi Gazete (Sayı: 31516).

İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:2/3592, S. Sayısı:266.

Yavuz, M. (2019). Konkordato Anlaşmasının Değersiz, Şüpheli ve Vazgeçilen Alacaklar Bakımından Değerlendirilmesi. *Mali Çözüm*, 155, 255-266.